star'ın okurlarına armağanı...

1

Mehmetçik'e ölümsüzlük kazandıran zafer

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

YAZAN ve ÇİZEN ERSİN BURAK

ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH

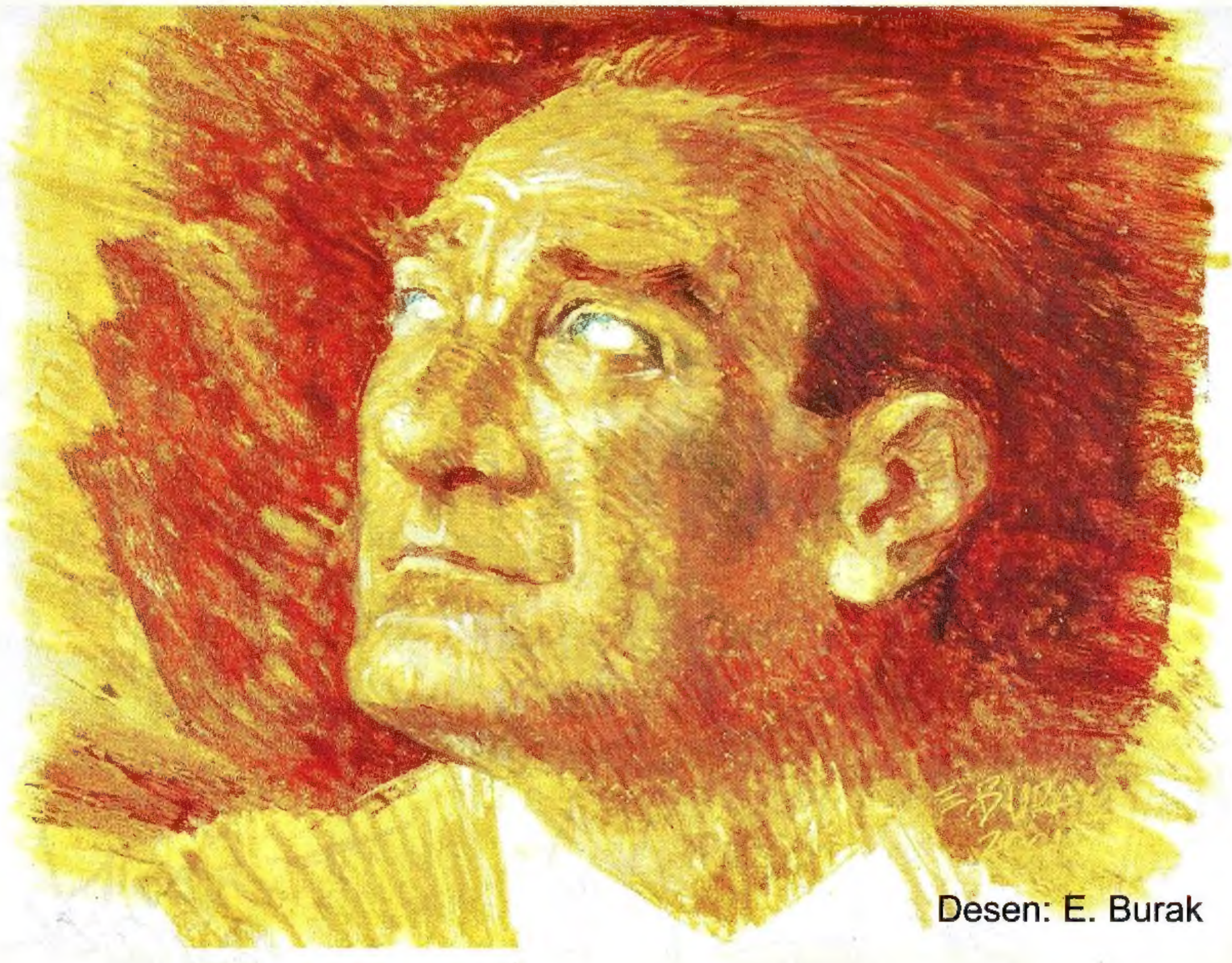

Desen: E. Burak

"Evlatlarınız, Evlatlarımızdır..."

"Bu ülkenin toprakları üzerinde kanlarını döken kahramanlar, burada bir dost vatanın toprağındasınız, huzur ve dinginlik içinde uyuyunuz. Sizler Mehmetçiklerle yan yana, koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını savaşa gönderen analar, gözyaşlarınızı dindiriniz, evlatlarınız bizim bağrımızdadır, huzur içindedirler ve huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar bu toprakta canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır."

Mustafa Kemal Atatürk (18 Mart 1934)

EGE DENİZİ

İMBROS

MAYDOS

SESTOS

HELLESPONT

DARDANOS

TURUVA

ASİA

ERSİN DURAK

BUGÜN KARADENİZ DİYE BİLDİĞİMİZ BÜYÜK SU KİTLESİNDEN MARMARA'YA ORADAN DA EGE'YE GEÇEN SULARIN HIZLI AKTIĞI, EN ESKİ ADI HELLESPONT OLAN, DAR VE RÜZGÂRLI ÇANAKKALE BOĞAZI KIYILARINA GELİP YERLEŞEN İNSANOĞLU, BU TOPRAKLARI EKİP BİÇEREK ÜZERİNE EVLER KURACAK, KOMŞULAR EDİNECEKTİ. İNSANIN ESKİ ÇAĞLARDANBERİ SÜREGELEN BELLİ BAŞLI HUYLARINDAN BİRİ DE KOMŞULARIYLE KAVGA ETMEKTİ. BU KAVGALAR, SONRALARI SAVAŞ OLARAK TANIMLANACAK VE ÇANAKKALE KIYILARINDA YAŞAYAN İNSANLAR DA SIRALARI GELDİKÇE BİRBİRLERİYLE SAVAŞACAKLARDI.

ÇANAKKALE BOĞAZI KIYILARINA İLK YERLEŞME, MİLATTAN ÖNCE DÖRTBİN YILINDAN İTİBAREN BAŞLAR. O DEVRİN İZLERİNİ TAŞIYAN TRUVA KALINTILARI, ÜSTÜSTE KURULMUŞ DOKUZ ŞEHİRDEN OLUŞUR... MİLATTAN ÖNCE DOKUZUNCU VE SEKİZİNCİ YÜZYILLARDA, BOĞAZ KIYILARINDA KURULAN YUNAN KOLONİ ŞEHİRLERİ, LİDYA KRALI GYGES'İN HÂKİMİYETİ ALTINA GİRDİ. (M.Ö. 680). DAHA SONRA KRAL KROİSOS, İRAN'DAN KOPUP GELEN PERS ORDULARI KRALI DARİUS'A YENİLİNCE BOĞAZ KIYILARI DA PERSLERİN ELİNE GEÇMİŞ OLDU. (M.Ö. 546)

2

PERS SAVAŞLARI SIRASINDA ÖNEMLİ BİR MERKEZ HALİNE GELEN BOĞAZ KIYILARI ZAMANLA ATİNA'NIN HÂKİMİYETİNE GEÇTİ.

İSKENDER'İN ÖLÜMÜNDEN SONRA, HALEFLERİ ARASINDA DEFALARCA EL DEĞİŞTİREN ÇANAKKALE YÖRESİ, M.Ö. 191 DE ÜLKELERİ BİRBİRİ ARDINCA YUTARAK DEVLEŞEN ...

M.Ö. 334 YILININ İLKBAHARINDA MAKEDONYALI LEJYONLARI İLE ÇANAKKALE BOĞAZINI AŞAN **BÜYÜK İSKENDER** ATİNA'NIN HÂKİMİYETİNE SON VERDİKTEN SONRA İRAN VE HİNDİSTAN TOPRAKLARINDA İLERLEYEREK PERS İMPARATORLUĞUNU DA ORTADAN KALDIRDI...

...ROMA HEGEMONYASI ALTINA GİRİVERDİ... BOĞAZ'IN ÖNEMLİ BİR DENİZYOLU HALİNE GELİŞİ **BİZANS** HÂKİMİYETİYLE BAŞLAR.

BİZANS İMPARATORLARI, BOĞAZIN GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAK İÇİN KIYILARINI ÇEŞİTLİ SURLARLA DONATTILAR.

FAKAT M.S. 668 VE 672 YILLARINDA BOĞAZI AŞAN EMEVİ DONANMASINI DURDURAMADILAR

3 NİHAYET BÖLGEYE TÜRKLER GELDİ. 1332 DE AYDINOĞLU UMUR BEYİN GELİBOLU'YU KUŞATMASINDAN ÇEYREK ASIR SONRA, SÜLEYMAN PAŞA NIN KOMUTA ETTİĞİ OSMANLI ORDUSU, ÇANAKKALE'DEN KARŞI KIYIYA GEÇTİ. GELİBOLU VE BURADA BULUNAN BAZI KALELER KOLAYCA FETHOLUNDU.

FATİH SULTAN MEHMET, İSTANBUL'U ALMAK ÜZERE MUHASARA KURDUĞU VAKİT BİZANS'A YARDIM GETİREN KALYONLAR, ÇANAKKALE BOĞAZI YOLU İLE GELİRLERDİ. GENÇ PADİŞAH BUNA GÖZ YUMAMAZDI. İSTANBUL'U ELE GEÇİRDİKTEN SONRA YABANCI FİLOLARIN ŞERRİNDEN KORUMAK İÇİN BOĞAZ'IN EN DAR YERİNDE ....

--KARŞILIKLI İKİ HİSAR YAPTIRDI. GELİBOLU YAKASINDA KİLİD-ÜL BAHİR (DENİZİN KİLİDİ) ANADOLU YAKASINDAKİ İSE KAL'A-İ SULTANİYE (PADİŞAH KALESİ) ADLARİYLE ANILDI. BU KALELERİN İNŞAATINDA, KİLYOS, SESTOS VE ABİDOS GİBİ ESKİ YUNAN ŞEHİRLERİNİN HARABELERİNDEN ALINAN TAŞLAR, GENİŞ ÖLÇÜDE KULLANILDI.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN ZAMANINDA İSE HER İKİ KALE DE TAMİR VE TAKVİYE GÖRDÜ. KANUNİ, BUNLARIN ETRAFINA 20 ŞER METRE YÜKSEKLİĞİ, 9 AR METRE GENİŞLİĞİ OLAN SAĞLAM TAŞ DUVARLAR ÖRDÜRÜP, MAZGALLARINA AĞIR TUNÇ TOPLAR YERLEŞTİRDİ.

BOĞAZ'IN EN DAR YERİNE KURULMUŞ OLAN BU İKİZ KALELER, BURÇLARINDAKİ TÜRK BAYRAĞINI ŞEREFLE DALGALANDIRARAK YÜZYILLAR BOYU ÇANAKKALE BOĞAZINI BEKLEYİP DURDULAR ...

4

1914 AVRUPA'SININ 28 HAZİRAN GÜNÜ, SARAY BOSNA...

KOCA AVRUPA KITASI, HER AN PATLAMAYA HAZIR, KURULU BİR BOMBA HALİNDE BULUNUYORDU...

BU BOMBAYI PATLATAN KURŞUNLAR, AVUSTURYA-MACARİSTAN VELİAHTI ARŞİDÜK FRANSUVA VE EŞİNİ KANLAR İÇİNDE BIRAKAN, KARA EL ÖRGÜTÜ ELEMANI GAVRİLO PRİNCİP ADLI BİR SIRPLININ ELİNDEN ÇIKMIŞ OLDU...

SUİKASTTEN BİR AY SONRA AVUSTURYA'NIN BELGRAD'I BOMBARDIMANA TUTMASI İLE, AVUSTURYA-SIRBİSTAN HARBİ BAŞLAMIŞ OLDU. 31 TEMMUZDA RUSYA'DAKİ SEFERBERLİĞİN HEMEN ARDINDAN 1 AĞUSTOS 1914 DE ALMANYA'NIN RUSYA'YA HARP İLANI İLE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ İLK PERDESİ, AÇILMIŞ OLDU...

5

24 TEMMUZ 1914 OSMANLI İMPARATORLUĞU BÜTÜN ÜLKEDE SEFERBERLİK İLÂN ETTİ...

TANİN... YAZIYOR... SEFERBERLİĞİ YAZIYOR...

2 AĞUSTOS GECESİ...

ALMANYA'NIN İSTANBUL SEFİRİ BARON VON WANGENHEİM'İN DE BULUNDUĞU SAİT HALİM PAŞA YALISINDA TÜRK-ALMAN İTTİFAK MUAHEDESİ İMZALANDI. SAİT HALİM PAŞA SEKİZ MADDELİK İTTİFAK ANLAŞMASINI İMZALAYARAK OSMANLI İMPARATORLUĞUNU BİR ÇIRPIDA, ALMAN İMPARATORLUĞUNUN SAFINA KATMIŞ OLDU..

BU ANLAŞMA BİLE TÜRKİYE'NİN SAVAŞA GİRMESİNİ ZORUNLU KILMIYORDU... ANCAK, AVRUPA SULHUNUN SON BİR KAÇ SAATİ İÇİNDE O AN İÇİN HİÇTE HAYATİ BİR ÖNEMİ OLMAYAN, AMA DOĞURACAĞI SONUÇLAR BAKIMINDAN OLDUKÇA MÜHİM BİR HADİSE ORTAYA ÇIKTI. BÜTÜN BİR ULUSU GALEYANA GETİREN ONU, SONU NE OLURSA OLSUN, KABUL EDECEĞİ BİR MACERAYA İTEN OLAY. TÜRKİYE HESABINA İNGİLTERE'DE İNŞA EDİLMEKTE OLAN İKİ SAVAŞ GEMİSİNİN HİKÂYESİDİR...

BENİM BU ADAMLARA HİÇ GÜVENİM YOK VASIF BEY...

İNGİLTERE'NİN AMSTRONG WICKENS TEZGÂHLARINA, 30 MİLYON DOLAR KARŞILIĞI ISMARLANAN, SULTAN OSMAN VE REŞADİYE ZIRHLILARINI TESLİM ALMAK ÜZERE, HAZİRAN AYINDA HÜSEYİN RAUF VE VASIF BEYLER İNGİLTERENİN TYNE NEHRİNE DEMİR ATMIŞLARDIR...

6

3 AĞUSTOS GÜNÜ... HÜKÜMET SÖZCÜSÜ AMİRALLİK BİRİNCİ LORDU WİSTON CHURCİLL İNGİLTERENİN, SULTAN OSMAN VE REŞADİYE ZIRHLILARI HAKKINDA BESLEDİĞİ NİYETİ AÇIĞA VURDU...

İNGİLİZ BAHRİYESİ, İNGİLİZ MİLLETİNİN MENFAATİ NAMINA HER İKİ ZIRHLIYA EL KOYMUŞTUR. GEMİLER TÜRKLERE TESLİM EDİLMEYECEK.. TİR...

KORSANLIK BU /..

TYNE ÜZERİNDE DEMİRLİ REŞAT PAŞA GEMİSİNDE AYLARDIR BEKLEMEKTE OLAN RAUF BEY BU KORKUNÇ OYUNU HABER ALDIĞI ZAMAN ÖNCE NE YAPACAĞINI BİLEMEDİ...

DEMEK MAJESTELERİ HÜKÜMETİ ASIRLIK OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN DOSTLUĞUNA İKİ HARP GEMİSİ KADAR ÖNEM VERMİYOR...

BU İKİ ZIRHLININ PARASI ŞEHİRLİSİNDEN KÖYLÜSÜNE KADAR YOKSUL TÜRK HALKININ YARDIMLARI İLE VÜCUDA GETİRİLDİ...

İNŞAATI BİTMİŞ GEMİLERİMİZİ İNGİLİZLERE BIRAKMIYACAĞIZ. GEREKİRSE ZORLA SAHİP OLUP, BAYRAĞIMIZI DİKECEĞİZ...

BUNU AMİRALLİK DAİRESİNİN KESİN EMRİ TAKİP ETTİ...

TÜRK BAHRİYELERİ GEMİLERE ZORLA GİRMEYE TEŞEBBÜS ETTİĞİ TAKDİRDE KENDİLERİNE SİLAH ZORUYLA DA OLSA MANİ OLUNACAKTIR.

4 AĞUSTOS'DA TÜRKİYE'NİN LONDRA ELÇİLİĞİNE GÖNDERİLEN ŞİFRELİ TELGRAFTA REŞİT PAŞA VAPURUNUN MÜRETTEBATI İLE ELLERİ BOŞ OLARAK DÖNMELERİ BİLDİRİLDİ...

7

HÜSEYİN RAUF BEY'İN İNGİLTERE KIYILARINDAN ELİ BOŞ OLARAK DÖNÜŞ HABERİ, TÜRKİYEYİ ALMANYA SAFINA ÇEKMEYE ÇALIŞAN BARON VON WANGENHEIM İÇİN EŞİ BULUNMAZ BİR KOZDU...

BU ALMAN İMPARATORLUĞU İÇİN KAÇIRILMAZ BİR FIRSAT!..

DERHAL ENVER VE TALÂT PAŞALARI GÖRMELİYİM...

WANGENHEİM'İ TAŞIYAN KARTAL ARMALI ARABA HIZLA HARBİYE NEZARETİNİN YOLUNU TUTTU...

İTTİHATÇILARA, İNGİLİZ - LERE GÜVENMEKLE NE KADAR HATA ETTİKLERİNİ, OYSA ALMANYA'NIN BU KAYBI...

...AYNI TONAJDA İKİ GEMİ İLE TELÂFİ EDECEĞİNİ BİLDİRMEM KÂFİ...

3 AĞUSTOS SABAHI AKDENİZİN MAVİ SULARINDA...

VE 27 SANTİM ÇAPINDA TOPLARLA DONATILMIŞ, DRETNOT SINIFINA YAKIN BİR ZIRHLI, YANINDA REFAKAT GEMİSİ OLAN HAFİF BİR KRUVAZÖRLE, KOCA DENİZİN SULARINI KÖPÜRTEREK BİLİNMEYEN BİR ROTADA HIZLA YOL ALMAKTA İDİ. ALMAN İMPARATOR - LUĞUNUN BAYRAKLARINI AKDENİZ RÜZGÂRI İLE DALGALANDIRAN BU İKİ GEMİ GOEBEN VE BRESLAU'DUR.

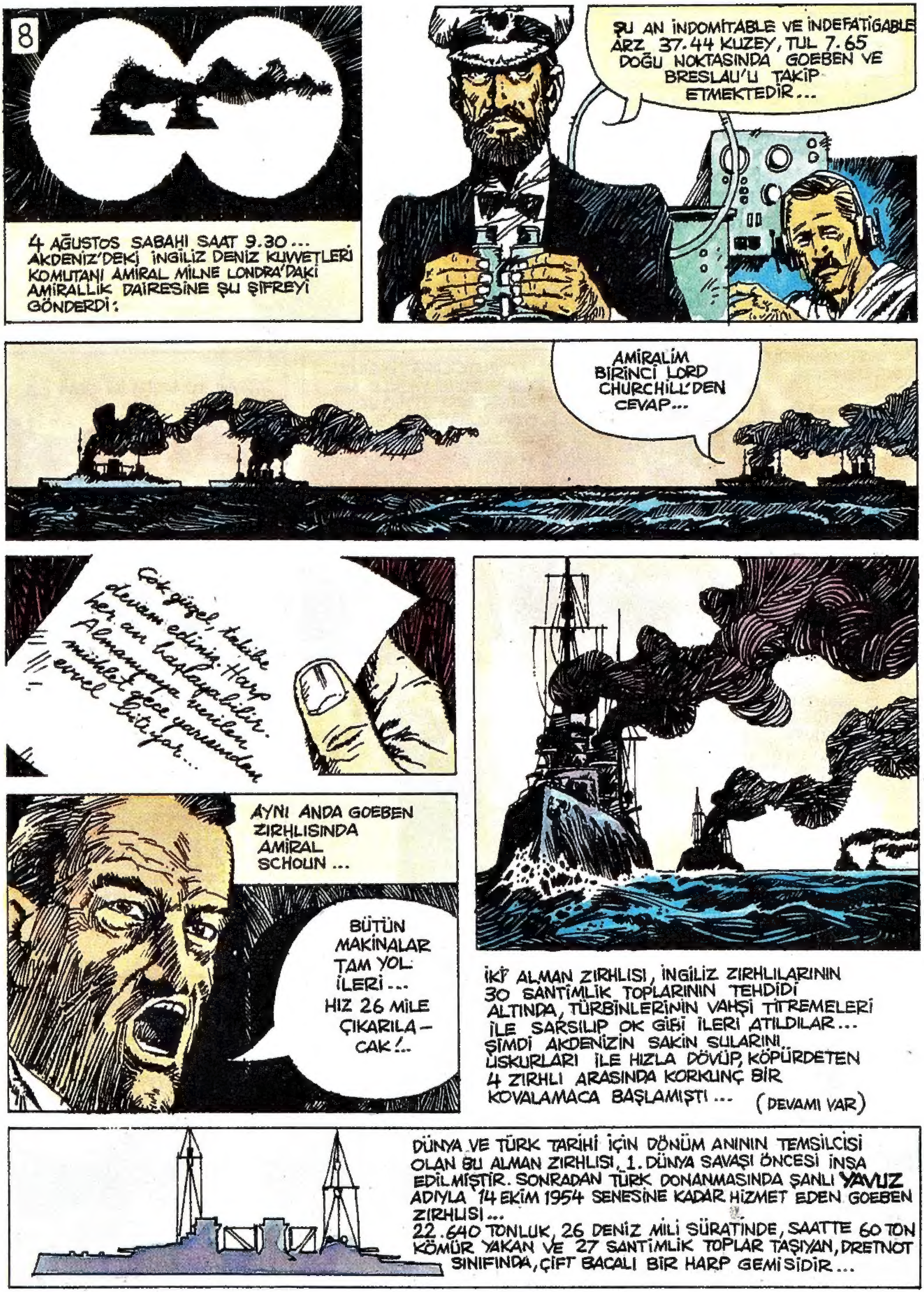
8
4 AĞUSTOS SABAHI SAAT 9.30... AKDENİZ'DEKİ İNGİLİZ DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANI AMİRAL MILNE LONDRA'DAKİ AMİRALLİK DAİRESİNE ŞU ŞİFREYİ GÖNDERDİ:
ŞU AN İNDOMİTABLE VE İNDEFATİGABLE ARZ 37.44 KUZEY, TUL 7.65 DOĞU NOKTASINDA GOEBEN VE BRESLAU'U TAKİP ETMEKTEDİR...
AMİRALİM BİRİNCİ LORD CHURCHILL'DEN CEVAP...
Çok güzel, takibe devam ediniz. Harp her an başlayabilir. Almanyaya verilen mühlet gece yarısından evvel bitiyor...
AYNI ANDA GOEBEN ZIRHLISINDA AMİRAL SCHOUN ...
BÜTÜN MAKİNALAR TAM YOL İLERİ... HIZ 26 MİLE ÇIKARILACAK!..
İKİ ALMAN ZIRHLISI, İNGİLİZ ZIRHLILARININ 30 SANTİMLİK TOPLARININ TEHDİDİ ALTINDA, TÜRBİNLERİNİN VAHŞİ TİTREMELERİ İLE SARSILIP OK GİBİ İLERİ ATILDILAR... ŞİMDİ AKDENİZİN SAKİN SULARINI USKURLARI İLE HIZLA DÖVÜP, KÖPÜRDETEN 4 ZIRHLI ARASINDA KORKUNÇ BİR KOVALAMACA BAŞLAMIŞTI... (DEVAMI VAR)
DÜNYA VE TÜRK TARİHİ İÇİN DÖNÜM ANININ TEMSİLCİSİ OLAN BU ALMAN ZIRHLISI, 1. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ İNŞA EDİLMİŞTİR. SONRADAN TÜRK DONANMASINDA ŞANLI YAVUZ ADIYLA 14 EKİM 1954 SENESİNE KADAR HİZMET EDEN GOEBEN ZIRHLISI...
22.640 TONLUK, 26 DENİZ MİLİ SÜRATİNDE, SAATTE 60 TON KÖMÜR YAKAN VE 27 SANTİMLİK TOPLAR TAŞIYAN, DRETNOT SINIFINDA, ÇİFT BACALI BİR HARP GEMİSİDİR...

9

AĞUSTOS AYININ BU KAVURUCU ÖĞLE SAATLERİNDE DEVAM ETMEKTE OLAN ÖLÜM YARIŞINA ŞİMDİ İNGİLİZLERİN DUBLİN HAFİF KRUVAZÖRÜ DE KATILMIŞTIR...

GOEBEN VE BRESLAU KAZANLARINI KÖMÜRE BOĞARAK, DÜMEN SULARINDAKİ İNGİLİZ ZIRHLILARI İLE OLAN ARAYI AÇMAYA ÇALIŞMAKTA-DIR...

SAAT 17.00 SULARI...

BU KORKUNÇ SAATLERDE DEV KAZAN DAİRESİNDEKİ 4 ATEŞÇİSİNİ KAYBEDEN GOEBEN VE BRESLAU HIZLARINI 26 MİLE ÇIKARMIŞ-LARDIR...

ŞAAT 21.00 SULARI...

ÖNCEDEN BASTIRAN YOĞUN BİR SİSLE BERABER GECENİN GİTTİKÇE KOYULAŞAN KARANLIĞI BU KORKUNÇ TAKİBİN ÜZERİNE ÇÖKMEKTEDİR...

BACALARINDAN FIŞKIRAN KIVILCIMLARLA GERİYE DOĞRU ATEŞTEN BİR TÜL ÇIKARAN İKİ ALMAN ZIRHLISI, ANİDEN IŞIKLARINI SÖNDÜRÜP SİS VE KARANLIĞI DELEREK GÖZDEN KAYBOLDULAR.

KAÇIRDIK!..

EĞER. ATEŞ EMRİ VERİLSEYDİ GOEBEN'İ ÇABUCAK BATIRA-BİLİRDİK... BİR DAHA ONU BU KADAR KOLAY BASTIRAMAYIZ...

10

İNGİLİZ FİLOSU GOEBEN VE BRESLAU'UN İZİNİ ANCAK SAVAŞ BAŞLADIKTAN İKİ GÜN SONRA BULDU...
6 AĞUSTOS GÜNÜ SAAT 17.00'DE İKİ ALMAN ZIRHLISI KÖMÜR İKMALİ YAPMIŞ OLARAK MESSİNA BOĞAZINDAN ÇIKTI...

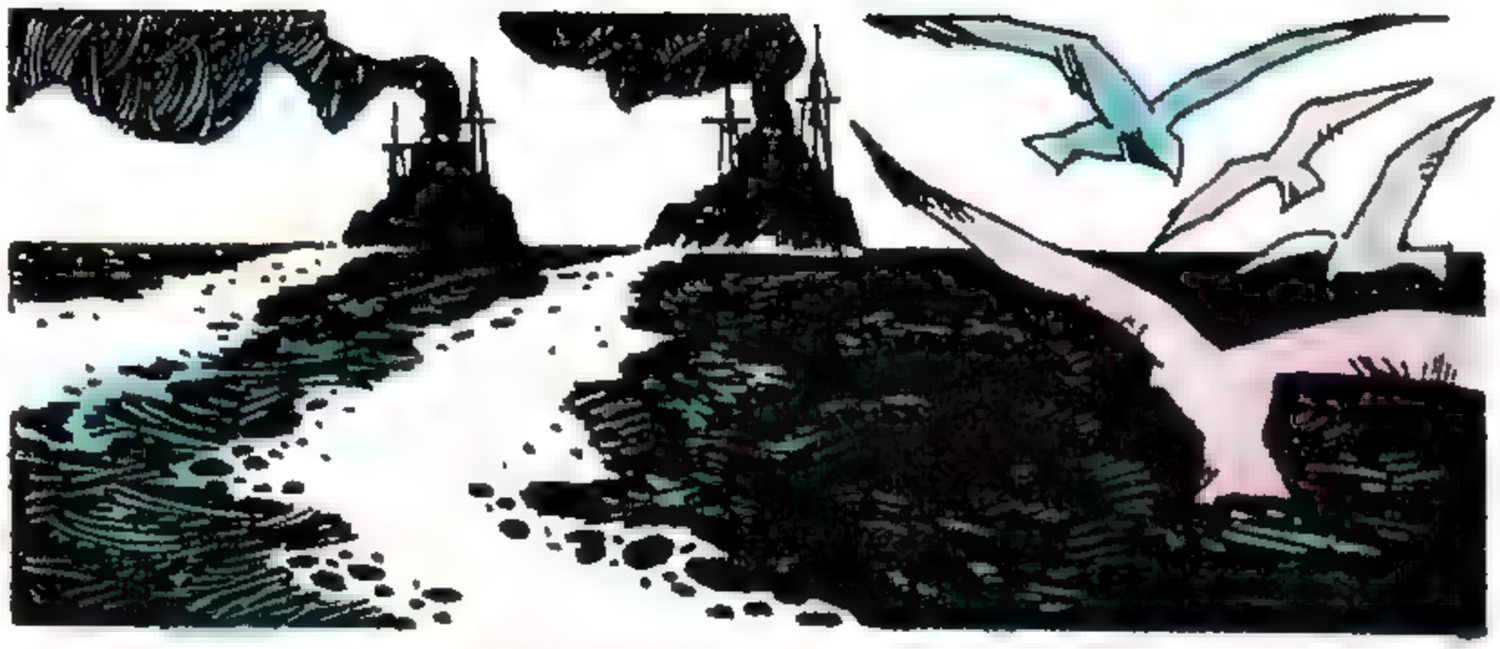

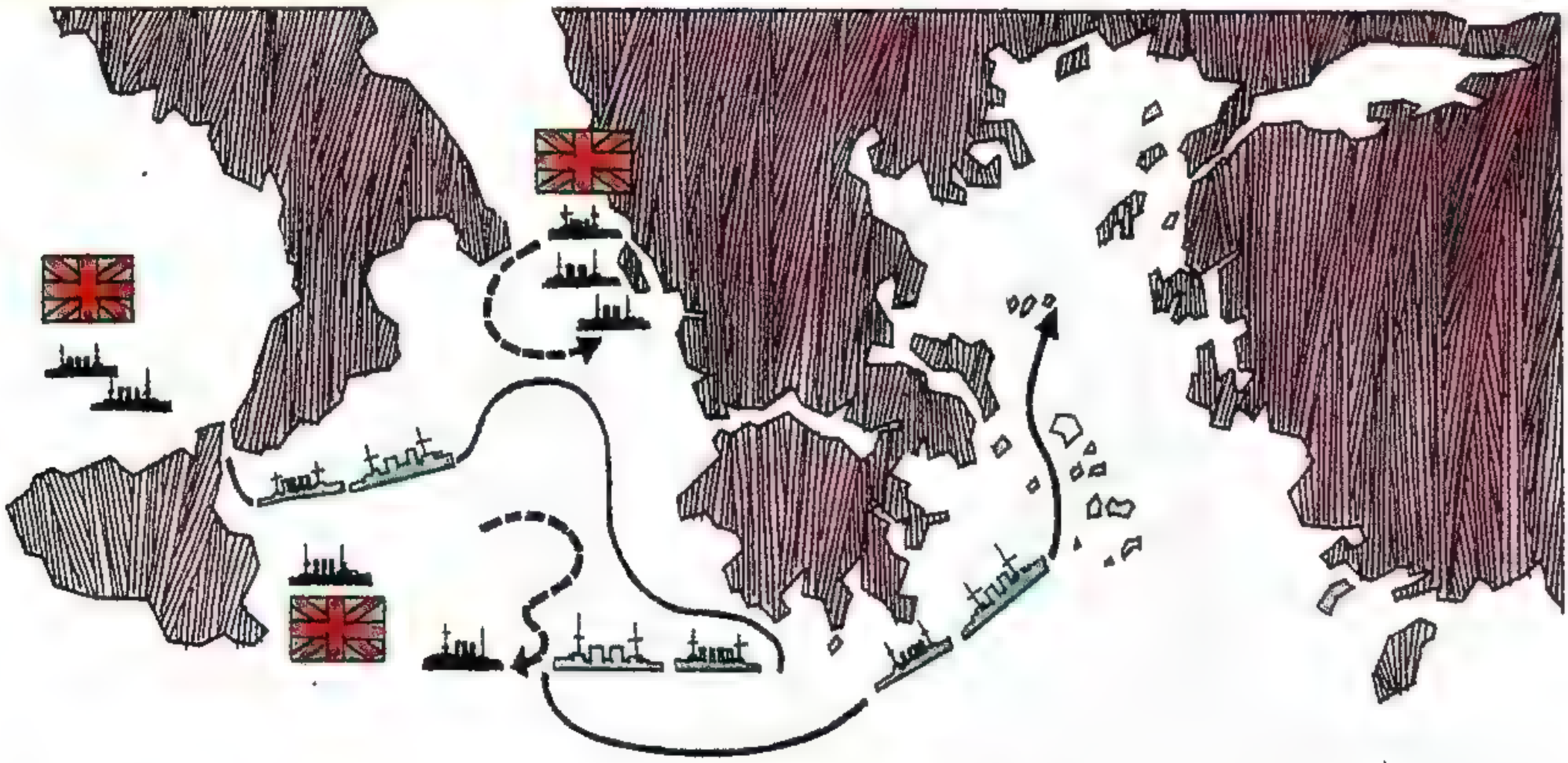

ASIL ROTASI ÇANAKKALE OLAN AMİRAL SCHOUN ÖNCE KUZEY ROTASI TUTTURUP, SONRA DOĞU-YA DOĞRU SÜZÜLDÜĞÜNDE, MESSİNA BOĞAZI-NIN DOĞU KAPISINDA NÖBETÇİ OLARAK SEYRE-DEN GLOUCESTER ZIRHLISI DA HEMEN PEŞLERİNE TAKILDI. TAKİPLE VAZİFELİ GLOUCESTER ZIRHLISI, MESSİNA BOĞAZININ BATI KAPISINI TUTAN AMİRAL MİLNE'Yİ DURUMDAN HEMEN HABERDAR ETTİ...
AMİRAL MİLNE, ALMAN ZIRHLILARININ ROTASINI ADRİYATİK'İN AĞZINDA NÖBET TUTAN AMİRAL TROUBRİDGE BİLDİRDİ...
AMİRAL TROUBRİDGE KENDİ GEMİLERİNDEN ÜSTÜN BİR GÜCE SAHİB GOEBEN'DEN ÇEKİNEREK BİR TUR ATIP KENDİ ÜSSÜNE DÖNDÜ...
7 AĞUSTOS SABAHI GLOUCESTER ALMAN ZIRHLILARININ İZİNİ TEKRAR YAKALADI...
GERİYE DOĞRU HIZLI BİR DÖNÜŞ YAPAN GOEBEN'İN 27 SANTİMLİK TOPLARI GÜRLEDİ— GİNDE İNGİLİZ ZIRHLISI SELÂMETİ KAÇMAKTA BULDU... TEKRAR ESKİ ROTASINA DÖNEN GOEBEN VE BRESLAU, 9 AĞUSTOS SABAHI EGE DENİZİNİN ISSIZ DENUSA ADASI SAHİLLERİNDEDİR...

ŞİMDİ YAKLAŞAN İNGİLİZ ZIRHLILARI TELSİZ İŞARETLERİ ALTINDA KAZANLARINI FARYABTA EDEN ALMAN ZIRHLI— LARI HEYECAN İÇİNDE ÇANAKKALE'DEN GEÇİŞ İZNİ BEKLEMEKTEDİR.

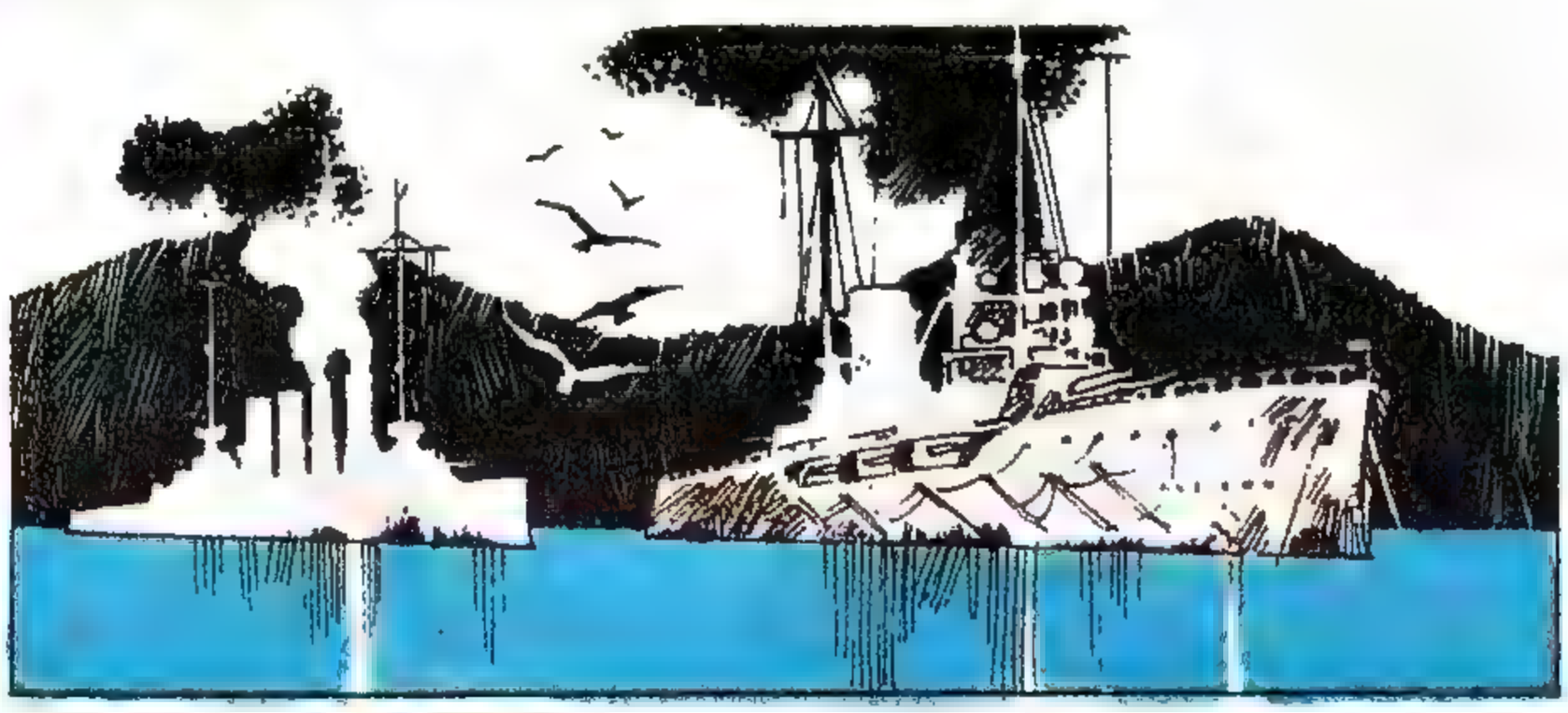

11

10 AĞUSTOS SABAHI, BOĞAZI KAPAYAN ÇANAKKALE MÜSTAHKEM MEVKİİNDEN TÜRK BAŞKOMUTANLIK VEKÂLETİNE GELEN TELGRAFTA GOEBEN VE BRESLAU ZIRHLILARININ BOĞAZ ÖNÜNDE GİRİŞ MÜSAADESİ BEKLEDİKLERİ BİLDİRİLDİ ...

ELİNDE TELGRAF BULUNAN BİR ALMAN SUBAYI TELAŞLI, FAKAT KARARLI ADIMLARLA HARBİYE NEZARETİNİN KORİDORLARINDA HIZLA İLERLE — MEKTEDİR.

BU GENÇ ALMAN SUBAYI, SONRADAN KANAL HAREKÂTI İLE ÜN SALAN YARBAY VON KRESS'TİR ...

ALMAN SUBAYI IRKINA HAS BİR DİSİPLİN İÇİNDE VERDİĞİ SELÂMDAN SONRA ELİNDEKİ TELGRAFI, HARBİYE NAZIRI VE BAŞKUMANDAN VEKİLİ MAKAMINDA OTURAN GENÇ, KUDRETLİ VE YAKIŞIKLI OSMANLI PAŞASINA UZATTI ...

YARIN:
MAKEDONYA DOĞLARINDAN DOĞAN HÜRRİYET KAHRAMANI

12

YARBAY VON KRESS'İN UZATTIĞI TELGRAFI SAKİN VE TELAŞSIZ BİR İFADE İLE GÖZ GEZDİREN GENÇ OSMANLI PAŞASI KUDRETLİ BAKIŞLARINI KARŞISINDAKİ ALMAN SUBAYINA DİKTİ...

ZIRHLILARIN BOĞAZDAN İÇERİ ALINMASI YETKİM DIŞINDADIR. KARARI SADRAZAM İLE GÖRÜŞMEK GEREKTİR...

YAŞLI OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN BÜTÜN AĞIRLIĞINI SIRTLANMIŞ OLAN 34 YAŞLARINDAKİ BU GENÇ OSMANLI PAŞASI MAKEDONYA DAĞLARINDAN KOPUP GELEN HÜRRİYET KAHRAMANI ENVER PAŞA'DAN BAŞKASI DEĞİLDİR...

EKSELANS!.. BU İŞTE GÖSTERİLECEK KISA BİR GECİKMENİN TELAFİ EDİLEMEYECEK SONUÇLAR DOĞURABİLECEĞİNİ DİKKATİNİZE SUNARIM... İNGİLİZLERİN HERHALDE PEK YAKINDA VE GEMİLERİN PEŞİNDE OLDUKLARININ KABUL EDİLMESİ LÂZIMDIR... GOEBEN VE BRESLAU HER AN BATIRILABİLİR...

KISA BİR SESSİZLİKTEN SONRA...

GEMİLER İÇERİ ALINSIN!..

TEŞEKKÜR EDERİM... İNGİLİZ GEMİLERİ ONLARIN PEŞİNDEN BOĞAZA GİRMEK İSTEDİKLERİ TAKDİRDE TABYALARINIZDAN ATEŞ AÇILACAK MI?..

13

BU BENİM YALNIZ BAŞIMA KARAR VERMEKLİĞİME İMKÂN OLMAYAN BİR MESELEDİR. BUNU ANCAK NAZIRLAR HEYETİ HALLEDEBİLİR. ÇÜNKÜ BU HAL İTİLÂF DEVLETLERİNİN DERHAL SAVAŞA GEÇMESİ İLE NETİCELENEBİLİR...

EKSELANS!.. EN BÜYÜK MAKAMLARIN TAM LÂZIM OLDUĞU BİR ZAMANDA...

...ÇANAKKALE MÜSTAHKEM MEVKİİ KUMANDANLARINI, AÇIK VE KESİN EMİR VE TALİMAT VERMEKSİZİN KENDİ BAŞLARINA BIRAKMASI ONLARI MÜŞKÜL DURUMA SOKACAKTIR... BU GİBİ SORUMLULUKLARIN ALT MAKAMLARA YÜKLETİLMESİ CAİZ DEĞİLDİR...

ATEŞ EDİLSİN Mİ, EDİLMESİN Mİ?..

ENVER PAŞA O HER ZAMANKİ TELAŞSIZ VE KISA İFADESİYLE CEVAP VERDİ...

HAKLISINIZ!..

EVET... EDİLSİN!..

YARIN: İNGİLİZLER ÇANAKKALE ÖNÜNDE...

DEVLER SAVAŞININ KRONOLOJİSİ

1 Ağustos 1914: Almanya Rusya'ya savşa ilan etti.

2 Ağustos 1914: Türkiye'de genel seferberlik ilan edildi.

3 Ağustos 1914: İngilizler, İngiltere'de yapımı süren Türk savaş gemilerine el koydu Almanya Fransa'ya savaş ilan etti.

10 Ağustos 1914: Goeben ve Breslau adlı iki Alman kruvazörü, Çanakkale Boğazı'nın girişine geldiler.

31 Ağustos 1914: Winston Churchill ve Feldmareşal Lord Kitchener Türkiye'ye saldırı fikrini tartıştılar.

27 Eylül 1914: Türkiye, Çanakkale Boğazı'nın kapatıldığı ilan etti.

31 Ekim 1914: Türkiye, itilaf devletlerine savaş ilan etti.

3 Kasım 1914: İtilaf devletleri donanmasının Çanakkale Boğazı'na ilk saldırısı. Seddülbahir ve Kumkale bombalandı.

5 Kasım 1914: İngiltere ve Fransa Türkiye'ye savaş ilan etti.

19 Şubat 1915: İtilaf devletleri donanmasının Çanakkale Boğazı'na ikinci büyük saldırısı.

17 Mart 1915: Nusret mayın gemisi Boğaz girişini mayınladı.

18 Mart 1915. İtilaf devletleri donanması yaklaşık 30 savaş gemisiyle

en geniş kapsamlı deniz saldırısını başlattı.

28 Nisan 1915: 1. Kirte muharebesi.

6-8 Mayıs 1915: 2. Kirte muharebesi.

14 Mayıs 1915: Amirallik Birinci Lordu Winston Churchill ve Amiral John A. Fisher görevlerinden istifa ettiler.

19 Mayıs 1915. Liman Von Sanders'in 42 bin kişilik bir kuvvetle Arıburnu çıkarma noktasında Anzaklar'a yönelik başarısız saldırısı.

1 Haziran 1915: Mustafa Kemal albaylığa terfi etti.

4-6 Haziran 1915: Üçüncü Kirte muharebesi.

28 Haz.-5 Tem.1915. Zığındere muharebeleri.

6 Ağustos 1915. İtilaf devletlerinin Anafartalar çıkarması.

10 Ağustos 1915: Türkler'in, Anafartalar Grup Komutanı Albay Mustafa Kemal öncülüğünde geniş kapsamlı Conkbayırı saldırısı.

21 Ağustos 1915: Gelibolu yarımadasının boşaltılmasının ilk kez söz konusu oluşu.

6 Aralık 1915: Gelibolu'yu boşaltma hazırlıkları.

20 Aralık 1915: Anafartalar'ın ve Arıburnu'nun boşaltılması.

9 Ocak 1916: İtilaf güçlerinin, son işgal noktası Seddülbahir'i terketmesi.